

LUNDS
UNIVERSITET

Nya horisonter

HUMANIST- OCH TEOLOGDAGARNA | 14–15 APRIL 2023

Nya horisonter

En rymdsond med namnet New Horizons sändes ut 2006 med siktet inställt på Kuiperbältet – en jordnötsformad region bortom Neptunus bana som sägs innehålla de bäst bevarade spåren av det tidiga solsystemet. Bilderna den sände oss från Pluto nio år senare var enastående. Sonden förändrade för en stund våra horisonter, begränsningarna för vad vi kan observera.

Under det senaste halvåret har det påbörjats ovanligt stora projekt hos oss, och årets HT-dagar utgör startskott för flera av dem: Utgrävningen av Hallen på höjden i Uppåkra, profilområdet *Mänskliga rättigheter i en polariserad värld* och forskningsprogrammet *At the End of the World*. Våra lärare har under året som gått såväl vidgat som fördjupat vår kunskap om kriget i Ukraina, och det fortsätter de med på årets HT-dagar.

Som vanligt innehåller programmet många intressanta föredrag sprungna ur själva kärnan i vår verksamhet – doktoranders, lärares och forskares nyfikenhetsdrivna forskning. För att inte tala om möjligheten att besöka några av våra forskningsinfrastrukturer som HT-biblioteken, Humanistlaboratoriet och Robotlabbet. Kanske kan de hjälpa oss lyfta blicken bortom våra vanliga horisonter.

Väl mött!

Professor Johannes Persson

Dekanus, Humanistiska och teologiska fakulteterna

Humanist- och teologdagarna | 14–15 april

ALLA FÖRELÄSNINGAR ÄGER RUM PÅ LUX, HELGONAVÄGEN 3, LUND.

Fritt inträde – begränsat antal platser! Det går inte att boka platser till föreläsningarna. Först till kvarn gäller!

Skolor som vill besöka HT-dagarna kan kontakta oss på htdagar@ht.lu.se för mer information.

Rausingföreläsare 2023 – Malte Persson

LÖRDAGEN DEN 15 APRIL | 12.00 | LUX AULA

Malte Persson är prisad författare, kritiker och översättare. Han debuterade 2002 med romanen *Livet på den här planeten*. Sedan dess har han arbetat med flera olika litterära genrer, från poesi (inklusive brunnsockerpoesi) till romaner och böcker för barn. De viktigaste publikationerna är *Apolloprojektet* (2004), *Dikter* (2007), *Edelcrantz förbindelser* (2008), *Underjorden* (2011), *Resan till världens farligaste land* (2012), *Om Ofissim* (2016), *Till dikten* (2018), *Nalle Havsåga* (2021) och *Undergången* (2021). Malte Perssons författarskap är särdeles intressant i samband med temat för årets HT-dagar, då han undersöker vår plats mellan förflutenhet och framtid, och tanken på en tid när varken människorna eller minnet av människorna finns kvar.

RAUSINGFÖRELÄSARE

Vartannat år hålls Rausingföreläsningen av en forskare inom humaniora och vartannat år av en framstående nordisk kulturpersonlighet. För föreläsningen utgår ett stipendium ur stiftelsen Elisabeth Rausings minnesfond.

Programöversikt – fredag 14 april

FREDAG 14/4	FÖRELÄSNINGAR I LUX:C121	FÖRELÄSNINGAR I LUX:C126
09.30–09.50	<i>At the End of the World – A Transdisciplinary Approach to the Apocalyptic Imaginary in the Past and Present*</i> Jayne Svenungsson, Aaron Goldman, Marie Cronqvist & Johannes Stripple	<i>Öppen vetenskap – en kraft att räkna med</i> Andrea Mervik & Jacob Andersson
10.00–10.20	<i>Investigating QAnon as a Quasi-Religious Movement – Donald Trump as a Religious Hero*</i> Aaron Goldman	<i>ZooMS – proteiner i humaniorans tjänst</i> Lena Strid
10.30–10.50	<i>Post-sanningens retorik och det subtila våldet</i> Patrik Fridlund	<i>Tonala ordaccenter i svenskan – så mycket mer än ton!</i> Mechtild Tronnier
11.00–11.20	<i>Framtidiga språkljud</i> Anna Hjortdal	<i>Kungasäte och skånsk huvudstad? En historikers syn på Uppåkra</i> Dick Harrison
11.30–11.50	<i>Meningskiljande eller förutsägande – fonologins nya horisont</i> Mikael Roll	<i>Järnålderns människor från Uppåkras horisont</i> Torbjörn Ahlström & Mats Roslund
12.00–13.00	LUX FOAJÉ HUMANISTLABORATORIET Demonstration	
13.00–15.00	LUX:B457 ROBOTLABBET Öppet hus	
13.00–13.20	<i>Mellan längtan och oro – fosterdiagnostikens nya horisonter</i> Alma Aspeborg	<i>Ensamkommande barn – mot nya horisonter i ett nytt land</i> Dan-Erik Andersson & Johanna Gustafsson Lundberg
13.30–13.50	<i>Horisonten mellan oss – om akademiskt skrivande och artificiell intelligens</i> Claes Lindskog	<i>Bilden av människan – visuella praktiker i kamp för rättigheter</i> Karin Zackari
14.00–14.20	<i>Why do many Ukrainians speak Russian?*</i> Liubov Kuplevatska	<i>Kontanternas värde – ekonomiska rättigheter i en digital värld</i> Lena Halldenius & Moa Petersén

FREDAG 14/4	FÖRELÄSNINGAR I LUX:C121	FÖRELÄSNINGAR I LUX:C126
14.30–14.50	<i>Vibrant Folklore and Witticisms as Essential Adornments of the Ukrainian Language*</i> Myroslava Romaniuk	<i>Att stå här, se inåt och blicka utåt – en filosofisk horisontmeditation</i> Ervik Cejvan
15.00–15.20	<i>Ungdomsmode – frigörande eller förödande?</i> Emma Severinsson	<i>Blickbyte – duvor i urban miljö</i> Lisa Källström
15.30–15.50	<i>När mannen blev en person – könsneutrala yrkestitlar i svensk tidningstext</i> Sanna Skärlund	<i>Översättningar på Silkesvägen och hur indiska texter hamnade i Norden på medeltiden</i> Christian Høgel

HT-BIBLIOTEKEN | Utställningar under HT-dagarna

- SOL-biblioteket – modernismens litteratur | • LUX-biblioteket – artificiell intelligens

Programöversikt – lördag 15 april

LÖRDAG 15/4	FÖRELÄSNINGAR I LUX:C121	FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA
10.30–10.50	<i>Caeli cupidine tractus – om frihetslängtan i Ovidius Metamorfoser</i> Martina Björk	<i>Tidens horisonter</i> Ann-Sofie Klareld
11.00–11.20	<i>A Right to Return? The Contested Cases of Scandinavian Children of IS Foreign Fighters*</i> Martina Koegeler-Abdi	<i>Avnazifiera Ukraina?</i> Per Anders Rudling
11.30–11.50	<i>Vägar till frihet – framväxten av skyddssystem mot fångenskap och slaveri i 1700-talets Norden</i> Joachim Östlund	<i>Seeing Through Magic*</i> Matthew Tompkins
12.00–13.00 LUX AULA	RAUSINGFÖRELÄSNING	

* Föredraget hålls på engelska.

Program – fredag 14 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX:C121 OCH I LUX:C126

09.30–09.50 | LUX:C121

AT THE END OF THE WORLD – A TRANSDISCIPLINARY APPROACH TO THE APOCALYPTIC IMAGINARY IN THE PAST AND PRESENT*

We will provide an overview of the scope, methods, and topics to be investigated by participants in the *At the End of the World* research program, the largest project ever funded at Lund's Joint Faculties of the Humanities and Theology. The primary objective of the programme is to interrogate the connection points between the biblical genre of apocalypticism and apocalyptic ideologies and motifs in literature, theology, philosophy, and media throughout history (and up to the present day).

Jayne Svenungsson is Professor of Systematic Theology at the Centre for Theology and Religious Studies. Aaron Goldman is a researcher in Philosophy of Religion at the Centre for Theology and Religious Studies. Marie Cronqvist is Associate Professor of History at the Department of Communication and Media. Johannes Stripple is Associate Professor of Political Science at the Department of Political Science.

09.30–09.50 | LUX:C126

ÖPPEN VETENSKAP – EN KRAFT ATT RÄKNA MED

Öppen tillgång till vetenskaplig information möjliggör återanvändning av samt insyn och delaktighet i forskningen, både inom och utanför forskarsamhället. På olika sätt driver forskare på de humanistiska och teologiska fakulteterna tillsammans med kollegor runt om i världen utvecklingen mot ett öppet vetenskapssamhälle. Forskningsbibliotek deltar aktivt i processen och här visar vi några exempel på hur alla, närsomhelst, kan ta del av våra fakulteters forskning.

Andrea Mervik och Jacob Andersson är bibliotekarier vid HT-biblioteken.

* Föredraget hålls på engelska.

10.00–10.20 | LUX:C121

INVESTIGATING QANON AS A QUASI-RELIGIOUS MOVEMENT – DONALD TRUMP AS A RELIGIOUS HERO*

With reference to classic theories of myth and religion, I investigate QAnon – a decentralized right-wing conspiracy movement which emerged in the United States during Donald Trump's presidency – as a quasi-religious response to Trump's irruption into American political discourse. I hypothesize that a confluence of factors pertinent to the American cultural landscape generated conditions for a cult – merging the horizons of the religious and political – to coalesce around Trump as a religious hero figure.

Aaron James Goldman is a researcher in Philosophy of Religion at Centre for Theology and Religious Studies.

10.00–10.20 | LUX:C126

ZOOMS – PROTEINER I HUMANIORANS TJÄNST

Det talas mycket om DNA, men även forskning på proteiner har gett stora resultat inom humanistiska forskningsprojekt de senaste åren. Med ZooMS-metoden kan även små fragment av organiskt material identifieras till djurart. Detta har fått stor betydelse för analyser av starkt fragmenterat arkeologiskt djurbensmaterial, men även gett insikt om faunahistoria och djurhållning. Även andra discipliner som bokhistoria har använt sig av proteinforskning för att analysera medeltida bokproduktion. Här presenteras ett axplock av nydanande forskning, med fokus på medeltida böcker och pergamentbrev.

Lena Strid är doktorand i historisk arkeologi vid Institutionen för arkeologi och antikens historia.

* Föredraget hålls på engelska.

10.30–10.50 | LUX:C121

POST-SANNINGENS RETORIK OCH DET SUBTILA VÅLDET

Donald Trump beslås ständigt med att säga sådant som är uppenbart falskt. Ändå har han ett fortsatt starkt stöd i väljarkåren. Beror det på att han uppfattas som *genuin* och *autentisk*? Kanske måste då den som vill argumentera emot Trump snarare lyfta andra drag i Trumps diskurs än frågan om sanning och lögn. Ett sådant annat drag verkar vara det subtila våldet hos Trump.

Patrik Fridlund är docent i religionsfilosofi vid Centrum för teologi och religionsvetenskap.

10.30–10.50 | LUX:C126

TONALA ORDACCENTER I SVENSKAN – SÅ MYCKET MER ÄN TON!

Betydelseskilnad mellan ord i svenskan kan vara baserad på variation i det melodiska mönstret, t ex *tänken* (bestämd form för *en tanke*) eller *tänken* (bestämt form för *en tank*). I detta bidrag ska jag visa att det finns andra artikulatoriska och akustiska drag som kan hjälpa oss att kunna skilja åt dessa ord. Fokus ligger i detta föredrag på sydsvenskan, även om liknande företeelser och deras form i andra skandinaviska språk och andra svenska dialekter kommer att diskuteras.

Mechtild Tronnier är universitetslektor i fonetik vid Språk- och litteraturcentrum.

11.00–11.20 | LUX:C121

FRAMTIDIGA SPRÅKLJUD

En kompis berättar en historia och du kan gissa hur varje mening slutar innan den är färdig. Känner du igen den upplevelsen? Nya teorier om språkförståelse hävdar att våra hjärnor ständigt förutsäger nästa ord, grammatiska ändelser och språkljud i talströmmen. Detta föredrag presenterar Neurolingvistikgruppen i Lunds forskning i hur lyssnare använder svenska ordaccent och danskt stød till att förutsäga förestående språkljud och orddelar – och vad som händer i hjärnan när förutsägelseerna är felaktiga.

Anna Hjortdal är doktorand i allmän språkvetenskap vid Språk- och litteraturcentrum.

11.00–11.20 | LUX:C126

KUNGASÄTE OCH SKÅNSK HUVUDSTAD? EN HISTORIKERS SYN PÅ UPPÅKRA

De senaste decenniernas utgrävningar har gjort Uppåkra till en av de mest häpnadsväckande fyndplatserna från nordeuropeisk järnålder, och de utgrävningar som nu står i begrepp att inledas lär sätta orten på kartan ännu mer. Men vilken roll spelade platsen under storhetstiden, innan dess sol gick i moln under decennierna kring år 1000? Vågar vi uttala oss om Uppåkras storlek och dess politiska och militära betydelse? Har vi ledtrådar till vad folket och deras härskare hette?

Dick Harrison är professor i historia vid Historiska institutionen.

11.30–11.50 | LUX:C121

MENINGSSKILJANDE ELLER FÖRUTSÄGANDE – FONOLOGINS NYA HORIZONT

Språkljudens självklaraste funktion är att skilja ord från varandra. På senare tid har vi sett – inte minst på neurolingvistik i Lund – att ljud i språk även kan fungera som signaler för lyssnaren om vad talaren snart ska yttra. Hur viktig är denna prediktiva, framåtblickande, funktion hos språkljuden? Jag ska berätta om pågående forskning där vi kvantifierar den prediktiva funktionen och undersöker den som en drivande kraft bakom språkförändring.

Mikael Roll är professor i fonetik vid Språk- och litteraturcentrum.

11.30–11.50 | LUX:C126

JÄRNÅLDERNS MÄNNISKOR FRÅN UPPÅKRAS HORIZONT

Härskarsätet Uppåkra är idag endast en höjd mot horisonten strax söder om Lund. Lämningsarna ligger dolda under jord. Nya arkeologiska undersökningar av de mest centrala delarna står nu för dörren; elitens hallbyggnad och kulthuset som tillhörde residenset. Nya metoder öppnar upp för nya tolkningar av platsens ekonomiska och sociala överlevnadsstrategier. Vad vet vi idag och vad förväntar vi oss komma i dagen under de kommande åren?

Torbjörn Ahlström är professor i historisk osteologi vid Institutionen för arkeologi och antikens historia. **Mats Roslund** är professor i historisk arkeologi vid Institutionen för arkeologi och antikens historia.

UTSTÄLLNINGAR, DEMONSTRATIONER & ÖPPET HUS

HT-BIBLIOTEKEN BJUDER IN TILL TVÅ UTSTÄLLNINGAR KRING ÅRETS TEMA

I utställningen på **SOL-biblioteket** lyfter vi fram några exempel på modernismens litteratur. Modernismen är benämningen på en strömning i västerländsk kultur under slutet av 1800- och början av 1900-talet som hyllar förändringen och vill göra upp med rådande ideal i samhället och inom konstformerna.

På **LUX-biblioteket** ägnar vi oss åt artificiell intelligens. Artificiell intelligens påverkar redan vår vardag men mycket finns fortfarande att upptäcka och utveckla. Hur ska vi ta tillvara på de möjligheter som AI ger oss och undvika fallgroparna när vi rör oss mot den nya horisonten? Låna och läs våra böcker på temat!

12.00–13.00 | HUMANISTLABORATORIET | LUX FOAJÉ

Humanistlaboratoriet är en universitetsgemensam forskningsinfrastruktur vid HT-fakulteterna. Labbet ger forskare tillgång till olika typer av mätinstrument, metodkunskap rörande utrustning, e-vetenskapliga verktyg och material, samt kompetens runt datahantering. Labbaktiviteterna är inriktade på forskning om kommunikation, kultur, kognition och lärande, men många projekt är tvärvetenskapliga och genomförs i samarbete med samhällsvetenskap, medicin, naturvetenskap, teknik och e-vetenskap.

Under HT-dagarna kommer personal från Humanistlaboratoriet att demonstrera en del av den tekniska utrustningen och berätta hur den kan användas i aktuella experiment och forskning.

13.00–15.00 | ROBOTLABBET – ÖPPET HUS | LUX:B457 (PLAN 4 I HUS B)

Kognitionsvetarna visar humanoidrobotar och berättar om sin verksamhet. Robotikgruppen består av forskare och masterstudenter vid Avdelningen för kognitionsvetenskap vid Filosofiska institutionen. De bygger humanoida robotar som används för att studera kognitiv utveckling och social interaktion. Forskarna är speciellt intresserade av hur människors syn, uppmärksamhet och inlärningsförmågor fungerar i hjärnan och hur dessa kan reproduceras i robotar.

13.00–13.20 | LUX:C121

MELLAN LÄNGTAN OCH ORO – FOSTERDIAGNOSTIKENS NYA HORIZONTER

För blivande föräldrar utgör graviditeten en utblick mot nya horisonter. Vad är det för barn de ska välkomna? Och hur kommer deras liv tillsammans att se ut? Genom fosterdiagnostiken har dessa horisonter breddats både bokstavligt och bildligt. Ultraljudsundersökningen låter exempelvis föräldrarna se barnet redan i livmodern, men kan samtidigt avslöja avvikelser som ställer föräldrarna inför nya, svåra val. Hur upplevs fosterdiagnostikens vidgade horisonter av de föräldrar och barnmorskor som ställs inför dem? Vad vill man egentligen veta, och varför?

Alma Aspeborg är doktorand i etnologi vid Institutionen för kulturvetenskaper.

13.00–13.20 | LUX:C126

ENSAMKOMMANDE BARN – MOT NYA HORIZONTER I ETT NYTT LAND

Under 2015-2017 kom ett stort antal flyktingar till Sverige, varav många ensamkommande flyktingbarn. Vilka är erfarenheterna och lärdomarna bland de svenska institutionerna från denna period? Vad kan erfarenheter från institutioner som Migrationsverket och HVB-hemmen som båda hade ett stort ansvar för dessa barns framtid lära oss om "institutioner under press/stress"? Och vilka nya horisonter öppnas genom sådana erfarenheter i diskussionen om vad som karakteriserar ett gott samhälle?

Dan-Erik Andersson är docent i mänskliga rättigheter vid Historiska institutionen. **Johanna Gustafsson Lundberg** är docent i etik vid Centrum för teologi och religionsvetenskap.

13.30–13.50 | LUX:C121

HORIZONTEN MELLAN OSS – OM AKADEMISKT SKRIVANDE OCH ARTIFICIELL INTELLIGENS

Det individuella skrivandet har länge varit universitetens kärna. I både studier och forskning har det varit det som bedömts. Nu har dock ChatGPT, datorprogrammet som kan skriva uppsatser, plötsligt försatt akademien i en existentiell kris. Alla inser att

något stort kommer att ske, men är det en katastrof eller en revolution som väntar? Vad kommer att hända med kommunikationen mellan oss? Och hur kommer detta i sin tur påverka hur universiteten ser ut om femtio, hundra, eller femhundra år?

Claes Lindskog är språkpedagog vid HT-biblioteken och universitetslektor i engelska vid Språk- och litteraturcentrum.

13.30–13.50 | LUX:C126

BILDEN AV MÄNNISKAN – VISUELLA PRAKTIKER I KAMP FÖR RÄTTIGHETER

Vi är vana vid att bilder, fotografier och andra visuella praktiker används för att uppmärksamma oss på orättvisor. Med fokus på den mänskliga värdigheten använder aktivister bilder för att skapa opinion mot olika sorters förtryck. Det här föredraget uppmärksammar visuella praktiker som del av protester för rättigheter, på gator och torg likväl som på digitala plattformar. Hur fungerar dessa metoder för att protestera för mänskliga rättigheter? Kan bilder sätta fokus på rättigheter och inte bara på människan?

Karin Zackari är forskare i mänskliga rättigheter vid Historiska institutionen.

14.00–14.20 | LUX:C121

WHY DO MANY UKRAINIANS SPEAK RUSSIAN? *

A hundred years ago the first “Ukrainization” started as the Bolsheviks launched a policy to strengthen their power in Ukraine, but when it began to threaten the regime, repressions began. After independence, Ukraine issued the law “On the Basics of State Language” in 2012, and a second Ukrainization started. But what happened in between? This lecture will discuss the colonial and anti-colonial perspectives on language and identity in Ukraine.

Liubov Kuplevatska is a researcher of East and Central European Studies at the Centre for Languages and Literature.

* Föredraget hålls på engelska.

14.00–14.20 | LUX:C121

KONTANTERNAS VÄRDE – EKONOMISKA RÄTTIGHETER I EN DIGITAL VÄRLD

Användningen av kontanter är liten i Sverige. I affärer och kollektivtrafiken går det ofta inte att betala med kontanter alls. Det här är en del av digitaliseringen. Många lever kontantfria liv. Det är praktiskt och snabbt! Framtiden är kontantlös! Eller? Alla hänger inte med och i Sverige finns personer som är beroende av kontanter. Vilka är de? Vilka är deras erfarenheter? I föredraget diskuteras kontantberoende i en digital värld som en fråga om mänskliga rättigheter: rätten att kunna betala.

Lena Halldenius är professor i mänskliga rättigheter vid Historiska institutionen. Moa Petersén är docent i digitala kulturer vid Institutionen för kulturvetenskaper.

14.30–14.50 | LUX:C121

VIBRANT FOLKLORE AND WITTICISMS AS ESSENTIAL ADORNMENTS OF THE UKRAINIAN LANGUAGE*

A mixture of established phrases of each language, that is, phraseology, is the treasury of each nation. The Ukrainian language is melodious, many-hued, and surprisingly figurative. Instead of saying something directly, Ukrainians often express their opinion descriptively. The main source of creation and replenishment of phraseological units is the living vernacular language, which enriches the literary world with apt expressions, witticisms, and jokes. Such sayings are related to the customs and mentality of the nation. Ukrainian phraseological units contain rich material about history, the struggle against oppressors and attackers, ideals, and dreams. In this lecture, I will talk about the most common and striking sayings and proverbs, which reflect Ukrainian folk spirit at its finest.

Myroslava Romaniuk is a teacher in Ukrainian at the Centre for Languages and Literature.

* Föredraget hålls på engelska.

14.30–14.50 | LUX:C126

ATT STÅ HÄR, SE INÅT OCH BLICKA UTÅT – EN FILOSOFISK HORIZONTMEDITATION

Glöm horisontlinjen som avgränsar himmel och hav. Vi talar om nya horisonter. Etymologiskt, en horisont är gränsen som avgränsar innanför och utanför en cirkel. I rymden finns ingen horisont. Vi ska finna oss där omedelbart med hjälp av en filosofisk meditation. Här och nu. Vi sluter ögonen och tittar ut, inifrån rymddjupet. Tänker en cirkel utan mitt och periferi. Är linjen som avgränsar det inre och det yttre verklig? Vart står vi? Innanför eller utanför? Hur långt kan vi se?

Ervik Cejvan är forskare i religionsfilosofi vid Centrum för teologi och religionsvetenskap.

15.00–15.20 | LUX:C121

UNGDOMSMODE – FRIGÖRANDE ELLER FÖRÖDANDE?

Unga levde numera som direktörer och spenderade stora summor på nöjen och mode rapporterade Expressen 1967. Vid tiden hade ett nytt ungdomsmode etablerats och unga sågs som en viktig konsumentgrupp. En del välkomnade modeförändringarna och såg dem som ett tecken på samhällets framåtskridande och ett bevis på den demokratiska utvecklingen. Andra såg med förfäran på hur modet utmanade traditioner och förledde ungdomar från livets viktiga frågor. Modet användes som en arena för att debattera samhällsutvecklingen.

Emma Severinsson är universitetslektor i modevetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper.

15.00–15.20 | LUX:C126

BLICKBYTE – DUVOR I URBAN MILJÖ

Att blicka ett djur i ögonen kan vara provocerande. Även när djuret tittar på oss av ren nyfikenhet kvarstår en viss oro: vad tycker det egentligen om oss? Även en fågels öga på ett fotografi kan oroa på detta sätt. Utgångspunkt för denna bildretoriska studie är fotografier på duvor av samtida konstnärer som Xavier Barral, Ursula Boehmer och Andrew Garn. Om duvor vanligtvis avindividualiseras, blir de här föremål för intresse i sig själva och uppmuntrar därigenom till blickbyte.

Lisa Källström är affilierad forskare i retorik vid Institutionen för kommunikation och medier.

15.30–15.50 | LUX:C121

NÄR MANNEN BLEV EN PERSON – KÖNSNEUTRALA YRKESTITLAR I SVENSK TIDNINGSTEXT

Inom feministiskt inriktad språkvård har forskare arbetat för att införa könsneutrala yrkestitlar som *presstalesperson* och *tjänsteperson* istället för *presstalesman* och *tjänsteman*. Dessa titlar har också i olika grad fått genomslag i svenska tidningar. I den här presentationen tittar vi närmare på vilka olika könsneutrala yrkestitlar som slagit igenom och när detta skedde. Finns det vissa tidningar som går i täten när det gäller att anamma nya könsneutrala uttryck? Och vad kan utvecklingen över tid säga oss om hur språkförändring går till?

Sanna Skärlund är universitetslektor i svenska vid Språk- och litteraturcentrum.

15.30–15.50 | LUX:C126

ÖVERSÄTTNINGAR PÅ SILKESVÄGEN OCH HUR INDISKA TEXTER HAMNADE I NORDEN PÅ MEDELTIDEN

Hur lång tid tog det på medeltiden för en text, en historia, att komma från Indien till Europa? Om den skulle översättas i skrift, tog det i varje fall lång tid. Vi känner från grekiska, latin, norrönt och många andra språk *Historien om Barlaam och Josafat*. Den mest kända översättaren inom de många steg från sanskrit till norrönt var den georgiske översättaren Euthymios, vars översättning till grekiska detta föredrag kommer att handla om.

Christian Høgel är professor i latin och grekiska vid Språk- och litteraturcentrum.

Program – lördag 15 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA OCH I LUX:C121

10.30–10.50 | LUX:C121

CAELI CUPIDINE TRACTUS – OM FRIHETSLÄNGTAN I OVIDIUS METAMORFOSER

Ovidius verk *Metamorfoser* är ett av västerlandets mest betydelsefulla litterära verk. Några av de många mytologiska berättelserna handlar om flykt och frihetslängtan. I mitt föredrag kommer jag att berätta om personer som siktat mot nya horisonter: Phaeton, som vill köra med solvagnen, Daidalos, som konstruerar vingar till sig och sin son Ikaros, samt Medea, som två gånger flyr från sitt gamla liv.

Martina Björk är forskare i latin vid Språk- och litteraturcentrum.

10.30–10.50 | LUX AULA

TIDENS HORIZONTER

Horisonten är per definition utom räckhåll. Detta föredrag diskuterar tidsliga horisonter med utgångspunkt i dokumentation och janusansiktets dubbla natur. Vilka möjligheter har vi att blicka ut mot framtid och dåtid från vårt eget nu? Föredraget innehåller tankar om minnen, framtidsplaner och arkiv. Tidsliga horisonter kan te sig skarpa eller dimmiga, väcka känslor och associationer och betraktas som mer eller mindre korrekta versioner av verkligheten, och arkiven i detta sammanhang betraktas som en kikare eller ett kaleidoskop, eller kanske något däremellan.

Ann-Sofie Klareld är universitetslektor i ABM och digitala kulturer vid Institutionen för kulturvetenskaper.

11.00–11.20 | LUX:C121

A RIGHT TO RETURN? THE CONTESTED CASES OF SCANDINAVIAN CHILDREN OF IS FOREIGN FIGHTERS*

After the "Islamic State" was defeated in 2019, Kurdish forces detained about 200 Scandinavian IS-affiliated mothers and their children in Syria. International organizations pushed governments to bring back "their" children. However, Norwegian,

* Föredraget hålls på engelska.

Danish, and Swedish politicians claimed they had no obligation to do so. Did punishing the mothers take priority over children's rights? And how do politicians rationalize that these children paid for their parents' crimes? From a historical perspective, I explore why these children's right to return has been so controversial.

Martina Koegeler-Abdi is a PhD in History and Researcher of Human Rights Studies at the Department of History.

11.00–11.20 | LUX AULA

AVNAZIFIERA UKRAINA?

Historien har spelat en viktig roll för de nya, nationaliserande stater som uppkommit efter Sovjetunionens kollaps för drygt 30 år sedan. Ryska Federationen har byggt upp sin legitimitet runt en mytologiserad version av Det Stora Fosterländska Kriget 1941–45 och segern över Nazityskland. Detta bygger i sin tur på en retorik om "antifascism" som går tillbaka till Stalins 1930-tal. Sedan 2014 har Ukraina systematiskt utmålats som en fascistisk stat, och Rysslands aggressionskrig nödtorftigt kamouflerats som "avnazifiering". Vad grundar Ryssland dessa anklagelser på? Vilken är den historiska bakgrunden till detta?

Per Anders Rudling är docent i historia vid Historiska institutionen.

11.30–11.50 | LUX:C121

VÄGAR TILL FRIHET – FRAMVÄXTEN AV SKYDDSSYSTEM MOT FÅNGENSKAP OCH SLAVERI I 1700-TALETS NORDEN

Under 1700-talet kunde nordbor erfaras ofrihet både som offer och förövare, exempelvis som slav i Nordafrika eller slavägare i Karibien. Människohandel förekom även i Norden. 1716 lät Danmarks kung sälja 600 svenska krigsfångar till venetianska soldathandlare. Erfarenheter som dessa medverkade samtidigt till åtgärder för ett stärkt skydd av individen. I detta föredrag diskuteras framväxten av skyddssystem mot fångenskap och slaveri i Norden. Hur motiverades detta skydd och för vem gällde det? Kan åtgärder som dessa betraktas som en förhistoria till de mänskliga rättigheterna?

Joachim Östlund är docent och universitetslektor i historia vid Historiska institutionen.

11.30–11.50 | LUX AULA

SEEING THROUGH MAGIC*

Is seeing believing? Is believing seeing? How can we conduct experiments on things that only exist within our minds? Magicians have developed powerful techniques to induce vivid illusory experiences by exploiting the limits and eccentricities of human cognition. Beyond being simple tricks, magic illusions can help researchers glean new insights into the workings of our minds. This presentation explores how scientists past and present have approached the study of illusion.

Matthew Tompkins is a researcher of Cognitive Science at the Department of Philosophy.

* Föredraget hålls på engelska.

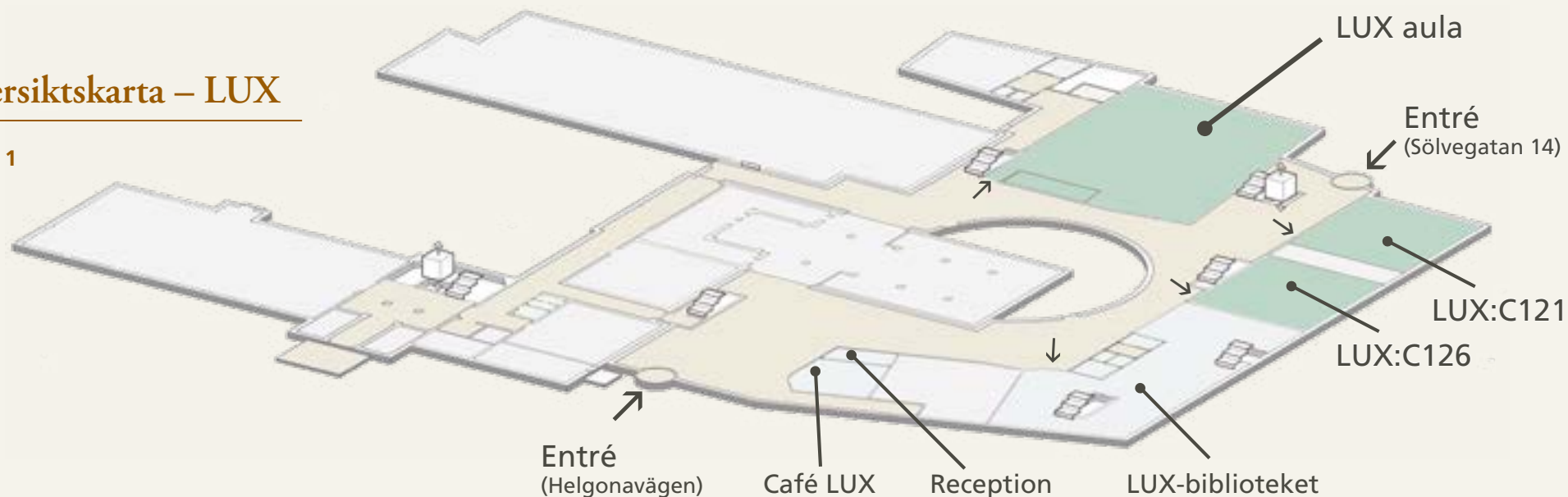
Rausingföreläsning 2023

12.00–13.00 | LUX AULA

Malte Persson – prisad författare, kritiker och översättare – föreläser på årets tema.

Översiktskarta – LUX

PLAN 1

HITTA TILL LUX

Information om hur du hittar till LUX finns här: www.ht.lu.se/kontakt/hitta-hit – Stadsbuss linje 7 stannar söder om LUX – hållplats Sölvegatan.

SKOLBESÖK

Skolklasser är välkomna att besöka Humanist- och teologdagarna på LUX – kontakta oss för mer information på htdagar@ht.lu.se.

FLER EXEMPLAR

Detta program finns att hämta i receptionerna på LUX och SOL samt på stadsbiblioteket och turistbyrån i Lund. Det går också att beställa program genom Kansli HT, e-post: htdagar@ht.lu.se.

Programmet finns också på www.ht.lu.se/htdagar.